Diari de la neu, 03/07/20

El juny més plujós al Pirineu des de 1997

La radiació solar ha quedat per sota la mitjana per l'època de l'any

Riu Segre al seu pas entre All i Sanavastre aquesta primavera de 2020 *Autor/a: Diaridelaneu*

El juny ha estat el més plujós a Catalunya des de 1997. Pel que fa a la temperatura el juny es pot qualificar de normal a gran part de Catalunya; fred a les parts més elevades del Pirineu i Prepirineu occidental, àmplies zones del Priorat i muntanyes de Prades, i puntualment càlid al litoral, prelitoral i depressió Central. El juny ha estat en general plujós, i molt plujós al prelitoral Central, altiplà Central, Prepirineu central i oriental, plana interior gironina i centre de la Costa Brava, mentre que, ha estat sec al cap de Creus, i a punts del litoral i prelitoral Central i Sud i de la plana de Lleida.

Una primavera de verd intens a la Cerdanya (Foto: IST).

Meteorològicament, el mes de juny s'ha caracteritzat per una transició de bloqueig anticiclònic al nord del continent europeu cap a una configuració atmosfèrica més zonal. Durant els deu primers dies les pertorbacions van afectar el centre i sud del país, mentre que a partir de llavors i fins al dia de Sant Joan va ser el centre i nord del territori la zona afectada. Al llarg d'aquest període la temperatura es va mantenir per sota del seu valor habitual fruit de la presència de masses d'aire relativament fred per a l'època de l'any.

El mes va acabar amb una dorsal ocupant el sud del continent europeu i obligant les pertorbacions a circular a més altes latituds, amb una configuració ja més pròpia de l'estiu. La massa d'aire càlid va provocar un considerable augment de la temperatura i tempestes a zones de muntanya, especialment al Pirineu i Prepirineu, i els principals sistemes muntanyoses del quadrant nord-est: el massís del Montseny i les Guilleries.

Cal remarcar que al conjunt de Catalunya no teníem un juny tan plujós des de 1997 i per trobar-ne un de clarament més plujós cal remuntar-nos fins al 1992.

Precipitació els dies 1 i 2 de juny

Una situació poc definida en superfície, però amb calor als nivells baixos troposfèrics i una temperatura relativament freda en altura, va provocar tempestes que van afectar especialment el quadrant nord-est del país.

Cal remarcar les següents quantitats de precipitació registrades a les estacions de la Xarxa de Estacions Meteorològiques Automàtiques (XEMA) i la Xarxa d'Observadors Meteorològics (XOM) gestionades per el Servei Meteorològic de Catalunya (SMC) que van ser més destacades durant l'episodi: 82,3 mm a Navès (el Solsonès); 79,7 mm a la Quar (el Solsonès); i 69,8 mm a Mieres (la Garrotxa).

La precipitació va ser intensa, superant-se puntualment el llindar de 40 mm en 30 minuts a punts del Prepirineu (45,2 mm a la Quar, al Berguedà).

Igualment es va superar el llindar d'1 mm per minut a diversos punts del Prepirineu i quadrant nord-est, dels quals cal remarcar els 3,5 mm a la Quar i els 3,1 mm a Vilanova de Meià (la Noguera).

Precipitació els dies 3 i 4 de juny

Entre els dies 3 i 4 es va produir un episodi de precipitació relacionat amb un sistema frontal que va creuar el Principat. La precipitació va ser general, amb quantitats per sobre dels 30 mm al Prepirineu i sobretot al sud-oest del país

Les quantitats de precipitació més importants registrades a les estacions meteorològiques gestionades per l'SMC van ser: 87,1 mm a PN dels Ports (el Baix Ebre); 80,7 mm a Santa Coloma de Farners (la Selva); i 71,1 mm a Tortellà (la Garrotxa).

Es va superar el llindar de 20 mm en 30 min a la comarca de la Selva (24,6 mm a Santa Coloma de Farners) i punts de les Terres de l'Ebre (26,9 mm al PN dels Ports).

El llindar d'1 mm per minut es va superar a diversos punts del Principat dels quals cal remarcar els 4,3 mm a Tàrrega (l'Urgell), i els 3,8 mm a PN dels Ports.

Precipitació dels dies 6 al 12 de juny

Entre els dies 6 i 12 de juny dues pertorbacions van creuar Catalunya si bé es poden tractar com del mateix episodi donada la continuïtat i les semblances sinòptiques.

Durant aquest període es van recollir més de 50 mm a àmplies zones de la meitat nord, observant un canvi en la circulació atmosfèrica respecte a la què va dominar fins aquests moments. Si durant la primera dècada del mes la circulació va ser dominada per fluxos del sud afectant sobretot al sud i oest del territori, aquest episodi es va caracteritzar per un flux del nord i del nord-oest comportant a més de precipitació al nord del país, una baixada significativa de la temperatura. De totes maneres, la meitat sud no va ser exempta de ruixats intensos en relació amb la calor en superfície i l'aire fred en alçada.

Les quantitats de precipitació més importants registrades a les estacions meteorològiques gestionades per l'SMC van ser: 115,2 mm a Castellar de

n'Hug - el Clot del Moro (el Berguedà); 110,2 mm a Espot (2.519 m); i 99,8 mm a Guardiola de Berguedà (el Berguedà).

Es va superar el llindar de 20 mm en 30 min en algunes comarques, destacant els 27,0 mm del dia 12 a Malgrat de Mar (Maresme) o els 24,6 mm del dia 7 a Navès (Solsonès).

El llindar d'1 mm per minut es va superar a diversos punts del Principat, dels quals cal remarcar els 5,7 mm del dia 12 a Camarasa (Noguera), i els 4,8 mm del dia 7 a l'Ametlla de Mar (el Baix Ebre).

Precipitació dels dies 16 al 20 de juny

Un nou sistema frontal fred procedent de l'Europa occidental va creuar Catalunya entre els dies 16 al 20 de juny però les quantitats màximes de precipitació no van quedar tan concentrades a la meitat del territori i van afectar altres zones del centre i sud del país, amb més de 30 mm a punts del prelitoral i de la depressió Central.

Les acumulacions de pluja més destacades registrades a les estacions gestionades per l'SMC van ser: 99,4 mm a Montesquiu (Osona); 90,9 mm a Ciuret (Osona); i 85,2 mm a Roda de Ter (Osona).

En 30 minuts es van arribar a recollir 27,9 mm el dia 20 a Montesquiu (Osona) i 22,9 mm el dia 17 a Navata (l'Alt Empordà).
Pel que fa a la precipitació màxima en 1 minut, es van recollir fins a 3,5 mm a Navata.

Precipitació dels dies 24 i 25 de juny

Una configuració poc definida en superfície, la calor en els nivells més baixos de la troposfera i el pas d'una lleugera línia d'inestabilitat al nord de Catalunya van provocar tempestes al quadrant nord-occidental del territori.

Les quantitats de precipitació més destacades registrades a les estacions gestionades per l'SMC van ser: 64,8 mm a Sant Romà d'Abella (el Pallars Jussà); 63,5 mm a la Seu d'Urgell (l'Alt Urgell); i 62,9 mm a Vielha (la Val d'Aran).

Algunes tempestes van ser molt intenses i es va superar el llindar de 20 mm en 30 min a 6 estacions de la XEMA. Cal destacar la gran tempesta del dia 25 a Vielha, que va recollir 39,8 mm en 30 minuts i 59,0 mm en total. És una intensitat molt poc habitual a l'Aran, tenint en compte que Vielha és una de les estacions de la XEMA amb menys probabilitat de superar del llindar d'SMP de 20 mm en 30 minuts i amb 24 anys de dades no havia registrat una tempesta tan intensa.

Pel que fa a la precipitació màxima en 1 minut, va afectar punts del Prepirineu i Pirineu, i caldria destacar els 3,3 mm a Vielha, estació que no sol registrar intensitats tan elevades de precipitació.

Juny termomètricament normal per l'època de l'any a Catalunya

El mes de juny es pot qualificar de normal a gran part de Catalunya. Ha estat fred a les parts més elevades del Pirineu i Prepirineu, àmplies zones del Priorat i muntanyes de Prades.

En comparació a les últimes dècades el juny d'enguany ha estat un dels més freds, en concret, el més fred des de l'any 2013.

Aquestes anomalies de temperatura han estat fruit de les dues configuracions sinòptiques que han predominat a Catalunya: temperatura per sota de la normal climàtica durant els primers vint dies del mes com a conseqüència de les pertorbacions que van visitar el país, i anomalies càlides durant el darrer terç del juny en relació amb la dorsal i la massa d'aire relativament càlida que va afectar el Principat. Cal remarcar l'elevada temperatura nocturna del 30 de juny, quan es va registrar la mínima més alta de la sèrie d'un mes de juny a 8 de les 146 estacions de la XEMA amb més de 10 anys de dades. Són estacions bàsicament ubicades a l'interior del territori i Pirineu.

Precipitació desigualment distribuïda

El mes ha estat en general plujós a Catalunya, molt plujós al prelitoral Central, altiplà Central, Prepirineu central i oriental, plana interior gironina i part central de la Costa Brava. El juny ha estat sec al cap de Roses, sud del delta de l'Ebre, punts del litoral Sud, i de la plana de Lleida (figura 2).

Les baixes pressions que van afectar Catalunya durant els primers dos terços del mes amb una precipitació en forma de ruixat i acompanyada de tempesta expliquen la distribució de les anomalies de precipitació. D'altra banda, cal recordar que els mesos d'estiu al Pirineu i Prepirineu és l'època més plujosa de l'any. D'aquesta manera, malgrat que els màxims de precipitació mensual s'han enregistrat en aquestes zones, l'anomalia de precipitació no ha estat tan destacada en comparació amb altres zones del país.

Més que les quantitats de pluja, el mes de juny ha estat destacat pel nombre de dies de pluja, superior als 20 dies a diversos indrets del Pirineu i Prepirineu (quan el normal en un mes de juny és de 10-15 en aquest sector). En general ha plogut més de 10 dies a la meitat nord i entre 5 i 10 dies a la meitat sud. Cal remarcar igualment que cada dia ha plogut en un punt o altre de Catalunya (i sovint de forma extensa), excepte els dies 22 i 23.

Respecte a la neu, durant la primera quinzena del mes va nevar en diverses ocasions a l'alta muntanya del Pirineu, amb enfarinades a partir de 2.000 - 2.500 m entre els dies 4 i 11 de juny. Les estacions d'alta muntanya van registrar gruixos en general inferiors als 10 cm, però el dia 7 es van mesurar fins a 13 cm a Bonaigua (2.266 m) i 11 cm a Certascan (2.400 m), totes dues estacions ubicades al nord del Pallars Sobirà.

Radiació solar per sota per l'època de l'any

La mitjana mensual de la irradiació solar global diària ha estat per sota des valors normals a Catalunya, si bé es pot definir un patró de nord (valors més baixos) a sud (calors més alts) en relació amb la nuvolositat i les pertorbacions que van afectar Catalunya.

Tot l'informe complet amb dades i gràfics en aquest enllaç.